

Asia: VN/32728/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle sähköalan ja fossiilisten polttoaineiden alan väliaikaisia voittoveroja koskevaksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Vantaan Energia Oy:n lausunto koskien luonnosta hallituksen esitykseksi eduskunnalle sähköalan ja fossiilisten polttoaineiden alan väliaikaisia voittoveroja koskevaksi lainsäädännöksi

Yleistä

Vantaan Energia Oy kiittää Valtiovarainministeriötä mahdollisuudesta lausua hallituksen esitysluonnoksesta koskien sähköalan ja fossiilisten polttoaineiden alan väliaikaisia voittoveroja koskevaa lainsäädäntöä.

Esityksen taustalla on korkeisiin energiahintoihin liittyvistä hätätoimenpiteistä annettu Euroopan neuvoston asetus 2022/1854, jonka tavoitteena on mm leikata sähköntuottajien niin sanottuja ylisuuria voittoja. Sähkön nykyisen korkean markkinahintatason taustalla on Venäjän hyökkäyssodan aiheuttama energiakriisi ja tarjonnan niukkuus.

Yleisesti todettakoon että, esitys on valmisteltu erittäin nopealla aikataululla ja myös sen lausuntoajan voi todeta olevan toimijan näkökulmasta hyvin lyhyt asian merkittävyys huomioiden. Kattavien vaikutusarviointien tekeminen on mielestämme lainsäädäntöhankkeissa erittäin tärkeää. Tässä yhteydessä näin ei ikävä kyllä voi todeta tapahtuneen.

Esitetyssä lainsäädäntöluonnoksessa on asiakohtia, jotka haluamme nostaa esille ja joihin esitämme kiinnitettävän huomiota lausuntojen pohjalta tehtävässä lainsäädännön jatkovalmistelussa:

1. Voimassaolo

Lausuntokierroksella olevassa lakiluonnoksessa ollaan esittämässä veroa koko vuodelle 2023. EU-asetuksessa ”tuottoleikkurin” määritetty voimassaoloaika on 7 kuukautta ja sitä sovelletaan 1.12.2022-30.6.2023 välisenä ajanjaksona.

Investointien tarve vähäpäästöiseen sähköntuotantoon kasvaa niin Suomessa, Pohjoismaissa kuin laajemminkin Euroopassa. Suomen on ensiarvoisen tärkeää huolehtia siitä, että näitä uusinvestointeja syntyy jatkossakin Suomeen. Verotuksen pitkäjänteisyys ja ennustettavuus ja toisaalta sen kilpailukykyisyys ovat tärkeitä tekijöitä investoinneista ja niiden sijoittumisesta päätettäessä.

Mielestämme sähköalaa koskevan voittoveromallin toteutus tulee rajoittaa koskemaan vain ensimmäistä vuosipuoliskoa vuonna 2023.

2. Veron määrä ja peruste

Esitetty veromalli, jossa veron olisi suuruus 33 prosenttia yrityksen sähköliiketoiminnan tuloksesta siltä osin kuin se ylittää sähköliiketoimintaan sitoutuneen oman pääoman määrälle lasketun 5 prosentin tuoton on mielestämme kohtuuton ja väärin asetettu. Edellä esitettyä voittoverotuksen ”käynnistymisrajaa” ei voi millään mittarilla perustella ylituottotilanteeksi vaan se on aivan liian matala.

Esitetyn veron suuruus on täysin ylimitoitettu - liiketoiminnan tuloverokannan noustessa nyt 53 %:iin, on tämä verorasite täysin kohtuuton, esimerkiksi meidän kaltaisellemme yritykselle, joka pyrkii osaltaan turvaamaan toimitusvarmuutta kohoavien polttoainekustannusten aikana, tällöin ylimääräinen verorasite tulisi olla paitsi lyhytaikaisempi, mutta myös määrältään matalampi 10–15 % nyt ehdotetun 33 %:n sijaan.

Tuottoprosentti tulee mielestämme laskea koko sitoutuneen pääoman mukaan, jossa siis sekä omapääoma ja vieraspääoma on huomioitu, jottei yritysten erilainen rahoitusrakenne aseta niitä eriarvoiseen asemaan.

Näkemyksemme mukaan normaali koko sitoutuneelle pääomalle laskettu tuottotaso tulisi olla 10 %:n tasolla, mikäli sellaiseen malliin päädytään. Tämä on tavanomainen yritystoiminnalta edellytettävä tuottotaso riskisyys huomioiden. Ennen kuin voidaan puhua ”ylituotosta” tuoton tulisi olla selvästi tätä enemmän. Määrityksessä on syytä huomioida epävakaa ja kasvavia riskejä sisältävä liiketoimintaympäristö. Tästä esimerkkinä toimijoiden merkittävästi kasvaneet, moninkertaiset vakuusvaatimukset sähkömarkkinoilla, erityisesti tasesähkömarkkinoilla, joilla nyt tasesähkön hinta voi olla jopa 10.000 eur/MWh ja sähkön johdannaismarkkinoilla johtuen mm. EU-tasoisesta EMIR-regulaatiosta.

Venäjän hyökkäyssodan seurauksena monet yritykset kuten Vantaan Energia Oy:kin ovat joutuneet tekemään merkittäviä alaskirjauksia esimerkiksi Fennovoiman ydinvoimahankkeen päätyttyä. Mikäli edellisen vuosien tappioita ei oteta veromallissa huomioon, voi isoja alaskirjauksia tehneiden toimijoiden investointikyky uuteen puhtaaseen tuotantoon vaarantua. Ongelmallista on, että sähköntuottajan riskit ja tappiot jäävät nyt tuottajalle ja nyt mahdollisesti parempi vuosi leikataan alle puoleen verotuksen kautta.

3 Erilliset sähkön vähittäismyyntiyhtiöt

Sellaiset sähkön vähittäismyyntiyhtiöt, jotka hankkivat sähkönsä ”markkinoilta” eli pörssistä tai kahdenvälisin sopimuksin ilman, että yhdellä sähköä tuottavalla taholla on määräysvalta (osuus osakkeista tai äänistä yli 50 %) sähkön vähittäismyyntiyhtiöön, tulisi rajata lainsoveltamisen ulkopuolelle. Tällaiset yhtiöt, jotka eivät suoraan omista sähköntuotantoa tai niillä ei ole omistusosuuksia sähkön tuotantoon, eivät ole hyötäneet tukkumarkkinoiden korkeista hinnoista vaan päinvastoin - näille yhtiöille yllättävä loppuasiakaskulutus yhdistettynä korkeaan pörssisähköhintaan on tappioriskiä lisäävä yhdistelmä.

EU:n tuottokattoasetus ei myöskään velvoita ottamaan kyseisiä yrityksiä veron piiriin. Ne tulisi oikeudenmukaisuuden nimissä poistaa veron soveltamisalasta.

Lopuksi

On tärkeää muistaa toimialan investointivaltaisuus ja tulevat investointitarpeet. Yhteiskunnan sähkönkulutus tulee nousemaan merkittävästi. Tämä vaatii reilusti investointeja uuteen päästöttömään energiantuotantoon Tehty esitysluonnos synnyttää huolta Suomeen energiantuotantoon tarvittavien tulevien investointien näkökulmasta.

Esityksen perusteluissa on annettu veron määräytymisessä viittaus taannehtivaan verotukseen. Tämä ei ole hyvän verolainsäädännön tai perustuslain omaisuuden suojan mukaista.

Pidämme erittäin tärkeänä, että laki todella jää väliaikaiseksi, mikäli siihen kuitenkin päädyttäisiin.

Kunnioittavasti,

Vantaan Energia Oy

Sähköliiketoiminta

Markku Vartia

Vartia Markku

Vantaan Energia Oy - Sähköliiketoiminta Markku Vartia